

Dragana Kanjevac

KO SU HEROJI NAŠEG DOBA

Hrabrost, viteštvo, izuzetna dela, pomaganje onima koji su u nevolji, duhovna nadmoćnost – to su osobine heroja starog sveta. Za Helene heroj je označavao poluboga, rođenog od boga i smrtnice. Heroji našeg vremena su ljudi o kojima se najviše govori, oni koji se najviše puta pojavljuju u medijima. Novi polubogovi, novi narodni heroji su popularne ličnosti.

Prema brojanju Internet pretraživača Google, najpopularnija ličnost na Planeti je Britni Spirs. Iza sebe je ostavila Džordža Buša, Isusa Hrista, Eminema, Džordža Vašingtona, Klintona, Diznija, Bil Gejtsa i tako redom. Na iznenađujuće visokoj devetnaestoj poziciji nalazi se Platon. Hale Beri je na 42. mestu, a Leonardo da Vinči je za jedno mesto umakao Osami Bin Ladenu koji zauzima 60. mesto. Što se Britni Spirs tiče, tu nema mnogo komentara. Ali, šta reći o svetu u kojem je Džordž Buš ispred Isusa Hrista. Da stvar bude još luđa čini i to što se čak dva Džordž Buša nalaze među prvih deset na Googleovoj listi.

Biti popularan u prevodu znači biti narodan, omiljen u narodu. Popularna kultura pokazuje šta 'narod voli', ali i šta treba da voli. Kreiranje politike uticajem na popularnu kulturu od strane nosilaca moći već ima svoje ime u modernoj teroriji, zove se pop-politika. Tako je Holivud nešto kao svetsko ministarstvo kulture. Uticajem na vrednosti, sistem se besprekorno održava. Vreme recesije je, na primer, idealno za uvođenje superheroja (Supermen), ali i antiheroja - malog, nezadovoljnog čoveka, praktično luzera koji postaje planetarna zvezda (Paja Patak, Simpsonovi, Rozen Bar).

Globalno gledano, moderni heroji nalaze se u trouglu politike, biznisa i estrade. U izmučenim zemljama poput naše, pod biznisom se podrazumeva i 'biznis', tj. kriminal. Pojavljivanje kriminalaca u lokalnim medijima delo je čuvene TV emisije devedesetih koja je u tople porodične domove dovodila 'žestoke momke sa vrelog beogradskog asfalta' koji su se javno ispovedali, i izazivali simpatije poštenog i običnog sveta. Domaći pandan planetarnom medijskom događaju, venčanju princa Čarlsa i lejdi Dajane predstavljala je svadba Cece i Arkana 1995. godine, sa celodnevnom prenosom na Pinku, počev od prosidbe u Žitorađi, pa redom. Potonji događaji, tragični za ovaj par, nisu umanjili njihovu slavu: po listi jednog beogradskog nedeljnika, Ceca je druga na aktuelnoj listi najuticajnijih žena u Srbiji.

Cecina koleginica, Dragana Mirković zauzela je treće mesto na listi najpopularnijih ličnosti treće Jugoslavije, sastavljenoj glasovima naše dijasporu u Nemačkoj devedesetih godina. Prvo mesto zauzima je Slobodan Milošević, pa guverner Avramović.

U vreme poslednje predsedničke kampanje glavni kandidati su se u medijima pojavili između 150 i 250 puta. Za to isto vreme mediji su 'državnog neprijatelja No1' Ulemeka pomenuli čak 780 puta.

Od svih heroja našeg doba možda najmanje treba zavideti političarima. Konačno su postali smenjivi, i nema tužnijeg prizora od bivšeg funkcionera, iznenada ostalog bez aure moći, što se odmah vidi po držanju tela i pogledu. Nema više one adrenalinske vatre u očima, te superiornosti nad svima onima koji se ne bave tako važnim državnim pitanjima. Političarima nije lako i zbog toga što, bez obzira na neverovatnan poriv svakog od njih da se održi na vlasti, biti na funkciji očigledno nije zdravo za telo i dušu. Čim zasednu u fotelju, političari se naprasno ugoje, veoma brzo osede i skloni su paranoji. U tom smislu daleko je zdravije biti estradna zvezda ili 'biznismen'.

Domaće moderne heroje definitivno ne treba tražiti među misliocima, dobrotvorima, duhovnicima ili u zbornicima *Ko je ko*, već u tabloidima. To su nove svete knjige koje narod otvara svakog jutra, pre svakog posla i predaje se neverovatnim storijama. Na primeru Britanije - kolevke tabloida, može se pratiti precizno izvedena hipnoza nacije pitanjima tipa da li će i kada Viktorija oprostiti Bekamu. Ipak, domaći tabloidi odaju daleko opsceniji utisak imajući u vidu očajan, nezaposlen i bedan narod koji zna sve o tome gde se popularna turbo plavuša krstila, da li su onoj drugoj merili grudi na sudu, kako se ona treća porađala i ko sve ne nosi gaće. Šta će ljudima uopšte hleb kad mogu da saznaju sve šta je direktor nacionalne televizije rekao o biološkom i hormonskom statusu poznate advokaticice. Ne moramo da znamo šta će sa nama biti sutra ali bar znamo ko se kupa go na plaži. Filmski žanr u usponu je kućni seks video, idealni materijal za tabloide i ucene.

Umesto izraza džet-set, koji podrazumeva posedovanje privatnog aviona, za naše heroje pre se može reći da pripadaju gorila-setu. Ko nema profesionalno obezbeđenje, (kao mladáni političar, kojeg, dok se rekreira, ispred sportskog centra čekaju četiri džipa 'u leri' sa sve osam telohranitelja) mogu da posluže i 'razbacani' prijatelji, saradnici ili rođaci.

Domaći 'polubogovi' imaju, kako se to popularno kaže, 'kontroverzne' biografije - sumnjivo drustvo, sumnjivi poslovi i minimum škole, za popularnost su poželjni momenti. Dovoljno je prošetati ulicama domaćih gradova pa videti na očiglednom primeru u kojoj meri ovi novi, tabloidni heroji i heroine postaju uzor mladim ljudima. Zategnute i napumpane devojkice i debelovrati dečaci koji se useknjuju, pljuju i trzaju ekstremitetima prave su replike herojskih prototipova. Folk zvezda i 'kontroverzni biznismen' – to je Idealan par, srpski Barbi i Ken, san hiljada klinaca koji su detinjstvo proveli sedeći na ramenima roditelja po kojekakvim mitinzima 'za istinu' ili u redovima za sve i svašta. U školu gotovo da i nisu išli od silnih štrajkova. Ponuda uzora je recimo ovakva: na jednoj strani imate očajnu majku koja sa svojom fakultetskom diplomom koristi magiju da bi se porodica prehranila, nema pare za frizera ili pristojnu obuću. Na drugoj strani, devojkica vidi folk divu, par godina stariju od nje, koja na sebi ima garderobu u vrednosti pola stana, letuje po egzotičnim ostrvima, vozi se besnim kolima, srednju školu

završava vanredno 'zbog obaveza', ali to ne smeta da je svi pitaju za stav o najrazličitijim temama – od toga šta misli o 'koleginicama' do mišljenja o razrešenju dužničke krize. Mamu niko ne pita ništa, osim šta ima da se jede, gde su pare i čist veš. Izbor je logičan.

Ako nekih problema u ovoj priči uopšte ima, oni ne leže u popularnim herojima, niti u tabloidima. Oni, kako to voli da se kaže, 'samo rade svoj posao'. Uostalom, sama autorka ovog teksta osvedočeni je ljubitelj žute štampe, kiča i drugih trivijalnosti. Problem je u pomenutoj majci sa fakultetom, njenoj sparušenoj frizuri i tome što nema šta da kaže svojoj devojčici kada je gleda kako se uteže za izlazak na splav u nadi da će da 'navata' nekog sponzora, pridruži se plejadi domaćih polubogova i tako pobegne iz bednog, gubitničkog sveta dobrih i poštenih ljudi.

(29.09.04.)

Copyright by NSPM

zrodlo: http://www.nspm.org.yu/Debate/2004_kud_kanjevac1.htm